

új ifjúsági kultúrában megjelenő ifjúságközpontúság-skála a fiatal, akadályokat leküzdő energiáit jelzi, ha az előbbi hagyományosabb formában, míg az utóbbi a felnőtt társadalom elutasítása árán is érvényesül.

Bajda Beáta

Találkozási pontok intézmények és hallgatói jövőképben

A debreceni KLTE Nevelés és Művelődéstudományi doktori programjában vizsgáljuk az intézmény mechanizmusait (működés, döntéshozatal, hallgatói vélemények).

Ennek szükségességét indokolja a felsőoktatás reformja, a debreceni Universitas és a folyamatban lévő nemzetközi akkreditáció. Feltevésünk szerint az intézmény struktúráját átrendező deklarált szempontok közül a hallgatóságot leginkább érintő kérdés a demokratizálás.

Ennek érdekében próbáltam meghatározni a hallgatókra érvényesíthetőnek tűnő ifjúságképet. A téma megközelíthető egy szociális nemzeti irányból – mellette szól a keleti régió társadalmi, politikai, történeti és foglalkozásszerkezeti háttere – és egy másik individuális interdiszciplináris irányból (Jürgen Zinnecker elmélete).

Feltevésem szerint az intézménybe bekerülő rétegek a társadalom felső és középső részéből származnak – a szülői háttér magas iskolai végzettsége, szellemi, értelmiségi foglalkozás, ill. vállalkozás. Ezeknek a csoportoknak fő jellemzője a kulturális tőke iránti fokozott igény.

Az egyetem hallgatói individualizált közösséget alkotnak. Szakmai igényeik készletbeszerzés jellegűek, közéleti nyíltságot, ugyanakkor a privát szféra érvényesülését részesítik előnyben. Értékrendjük burzsoá jellegű, kultúrájuk színes, rétegzett, de bizonyos mértékű egységesülést mutat a fogyasztói irányba. Ezek a jellemzők az ifjúságot „rugalmassá” teszik. Jövőképükben pozitív irányba hajlanak, távlati elképzeléseikben mobilabbak.

A hipotézisek igazolhatósága esetén az intézményi cselekvés két vonatkozási pontra számíthat:

Egyrészt a kulturális tőkeigényre alapozottan a térség elitképzésében megnőhet az intézmény szerepe. Másrészt a hallgatói rugalmasságra építve az intézmény falain belül kiépíthetők a versenypályák gyakorlótere, segítve a felkészülést a munkaerőpiaci helykeresésre.

Irodalom

- [1] GÁBOR KÁLMÁN–MOLNÁR PÉTER: *Az ifjúsági kultúra korszakváltása*. Civilizációs korszakváltás és ifjúság. Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992.
- [2] *Jugendwecker der Deutschen Shell* (Hg.) (1982) Jugend '81. Lebensentwürfe, Alltagskulturen, Zukunftsbilder. Leske und Budrich: Opladen

- [3] *Jugendweeseerker der Deutschen Shell* (Hg.) (1985) Jugendliche und Erwachsene '85: Generationen im Vergleich. Leske und Budrich: Opladen
- [4] MEAD, MARGARET (1978) *Culture and Commitment*. The New Relationships between the Generations in the 1970s. New York, 1978
- [5] MEREDITH WATTS–JÜRGEN ZINNECKER: *Ifjúsági kultúra és politika a német fiatalok körében: Az ifjúságcentrizmus hatásai*. Civilizációs korszakváltás és ifjúság. Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992.

Antal Judit

Cigány és nem cigány gyerekek jövőképe

Előadásomban két, egymástól független, de hasonló célú kutatás eredményeit ismertetem.

Az első kutatás három VIII. kerületi és két XVIII. kerületi iskola, 11 és 14 éves tanulóinak (300 fő) körében folyt. Egy, kifejezetten a kreativitást és rajzi gondolkodást felmérő világszerte elfogadott, Magyarországon is standardizált vizuális teszt (TCT/DP) és egy általam kitalált, fantáziát megmozgató, színes rajzi feladat (jövőképrajz) segítségével vizsgáltam a másság megjelenését a gyerekek munkáiban. A rajzok felvételét az iskolák rajztanárainak segítségével magam végeztem el. A jövőképek rajzi elemzését a Wilson Narratív Teszt (Magyarországon szintén standardizált) szempontjai alapján végeztem.

A rajzi feladatoktól függetlenül lefolytattam egy írásbeli vizsgálatot is. Ennek keretében jövőkép dolgozatokat írtam, és ezek tartalomelemzését végeztem el rajzi teszt során megismert tanulók egy részével (102 fő) annak érdekében, hogy a rajzok elemzése során kapott eredményeket kiegészítsem.

Az eredmények vázlatosan:

1. Ellentétben a várakozással a cigány gyerekek rajzi szintje, kreativitása alacsonyabb nem cigány társaikénál, de a velük azonos osztályba járó nem cigány gyerekekével közel azonos.

2. A rajzok tartalomelemzése során nyert optimizmus-pesszimizmus mutató alapján a cigány gyerekek optimistábbnak néznek a jövőbe, mint akár a VIII. vagy XVIII. kerületi nem cigány társaik.

3. Az írásbeli dolgozatok tartalomelemzése alapján a legfontosabb észrevételek a következők voltak: a cigány tanulók legfontosabb tartalmi kategóriája a család és az anyagi javak, míg a családon kívüli barátság és szórakozás igen kevésbé foglalkoztatja őket. A nem cigány gyerekek kevésbé írtak a jövőbeli családjukról, számukra az anyagi eszközök, a tudományos fantasztikum és a családon kívüli barátságok a leggyakrabban említett dimenziók.